Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Menardus <Eisnacensis>

[Basel], 8. Sept. 1477

Prologvs Thobias

urn:nbn:de:bsz:31-295433

Visual Library

q̄ accuſatores ſtabūt in die illo· Quid faci
etis: aut q̄uo abſcondetis peccata vr̄a corā
deo ⁊ angelis eiꝰ: Ecce iudex deus: timete
eū· Deſinite a peccatis vr̄is: ⁊ obliuiſcami
ni iniq̄tates vr̄as iā agere eas in ſempiter
no: ⁊ deus educet vos ⁊ liberabit de om̄i tri
bulatōe· Ecce em̄ incendit̄ ardor ſuper vos
turbe copioſe: et rapiēt quoſdā ex vobis et
cibabūt ydolis occiſos: ⁊ q̄ cōſenſerint eis
erūt illis in deriſum ⁊ in ꝓperiū ⁊ in conculca
tionē· Erit em̄ locis locꝰ: ⁊ i vicinas ciuita
tes exurrectio multa ſuper timentes dn̄m·
Erūt q̄ſi inſani nemini parcētes· ad diripi
endū ⁊ deuaſtandū adhuc timentes dn̄m:
quia deuaſtabūt ⁊ deripiēt ſb̄ſtantias: ⁊ de
domibꝫ ſuis eos eiciēt· Tunc parebit ꝓba
tio electoꝝ meoꝝ: vt aurū qd̄ ꝓbat̄ ab ig
ne· Audite dilecti mei dicit dn̄s· Ecce aſ
ſunt dies tribulatōis: ⁊ de hijs liberabo vos
Ne timeatis nec heſitetis: qm̄ deus dux vr̄
eſt· Et qui ſuat mādata ⁊ pcepta mea dic̄
dn̄s deus: ne ꝑponderent vos peccata vr̄a:
ne ſupeleuent ſe iniq̄tates vr̄e· Ve qui con
ſtringunt̄ a peccatis ſuis ⁊ obtegunt̄ ab in
iquitatibꝫ ſuis: quēadmodum ager cōſtrin
gitur a ſilua ⁊ ſpinis tegit̄ ſemita eius per
quā non trāſit homo: et excluditur· et mit
titur ad deuorationem ignis·

Explicit eſdre quartus· Incipit prologus
ſuper thobia·

Chromatio et heliodoro epi
ſcopis: iheronimus p̄ſbit̄ i
dn̄o ſalutē· Mirari nō deſino
exactionis vr̄e inſtātiā· Ex
igitis em̄ vt librū chaldeo
ſermone cōſcriptum ad lati
num ſtilū trahā: librū vtiq̄ thobie: quē he
brei de cathalago diuinaꝝ ſcripturaꝝ ſe
cantes· hijs q̄ agyographa memorāt mā
ciparūt· Feci ſatis deſiderio vr̄o: non tamē
meo ſtudio· Arguūt em̄ nos hebreoꝝ ſtu
dia: ⁊ iputāt nob̄ cōtra ſuū canonē latinis
auribꝫ iſta trāſſerē· Sꝫ meliꝰ eſſe iudicās
phariſeorū diſplicē iudicō· ⁊ ep̄oꝝ iuſſio
nibus deſeruire: inſtiti vt potui· Et quia vi
cina ē caldeoꝝ lingua ſmoni hebraico: vtri
uſq̄ lingue peritiſſimum loquacem reperi
ens· vnius diei laborē arripui: ⁊ q̄dquid il
le michi hebraicis v̄bis expſſit h̄ ego acci
to notario· ſmonibꝫ latinis expoſui· Orati

onibꝫ vr̄is mercedē huius opis cōpenſabo:
cū gratū vobis didicero me quod iubente
eſtis dignati compleſſe·

Explicit ꝓlogꝰ· Incipit lib̄ thobie· CA· I·

Thobias ex tribu ⁊ ciuitate
neptalim: q̄ ē in ſupioribꝫ
galilee ſupra naaſon· poſt
viam q̄ ducit ad occiden
tem ... ſiniſtro h̄ns ciuita
tem ſepheth: cū captus eſſꝫ
in diebꝫ ſalmanaſar regis aſſirioꝝ· in cap
tiuitate tn̄ poſitus viam veritatis nō dese
ruit: ita vt om̄ia q̄ habere poterat q̄tidie
cōcaptiuis ſr̄ibus q̄ erāt ex eiꝰ genere im
partiret· Cūq̄ eſſet iunior oībus in tribu
neptalim: nichil tn̄ puerile geſſit in opere·
Deniq̄ cū irent omnes ad vitulos aureos
q̄s ierobo ā fecerat rex iſrl̄ hic ſolus fugie
bat cōſortia oīm: ⁊ ꝑgebat ad ihrl̄m ad tē
plum dn̄i· ⁊ ibi adorabat dn̄m deū iſrl̄: p̄mi
tiua ſua et decimas ſuas fideliter offerens
ita vt in tercio ā no ꝓſelitis ⁊ aduenis mi
niſtraret oēm decimatōem· Hec et hijs ſi
milia ſcd̄m legem dei puerilꝰ obſeruabat
Cū v̄o factus fuiſſet vir accepit vxorem
annam de tribu ſua: ⁊ genuit ex ea filiū no
men ſuū imponens ei· quē ab infantia time
re deū docuit et abſtinere ab om̄i peccato·
Igit̄ dū p captiuitatē deueniſſꝫ cū vxore
ſua et filio in ciuitatē niniuē cū om̄i tribu
ſua· et cū om̄s ederēt ex cibis gentiliū: iſte
cuſtodiuit aīam ſuam: ⁊ nūq̄ cōtaminatus
in eſcis eoꝝ· Et qm̄ memor fuit dn̄i in to
to corde ſuo dedit illi deus gr̄am in cōſpectu
ſalmanaſar regis: et dedit illi poteſtatem
quocūq̄ vellet ire h̄ns libtatē quecūq̄ fa
cere voluiſſet· Pergebat ḡ per om̄s q̄ erāt
in captiuitate: ⁊ monita ſalutis dabat eis
Cū aūt veniſſet in rages ciuitatē iudeorū·
⁊ ex hijs q̄bus honoratꝰ fuerat a rege ha
buiſſet decē talēta argēti: ⁊ cum in multa
turba generis ſui gabelū egentē videret
q̄ erat ex tribu eius: ſb̄ cirographo dedit il
li memoratū pondus argēti· Poſt multum
vero tpis mortuo ſalmanaſar rege· cū reg
naret ſennacherib filius eius ꝓ eo· et filios
iſrl̄ exoſos haberet in cōſpectu ſuo: thobias
pergebat p oēm cōgnatōem ſuā· ⁊ cōſolaba
tur eos: diuidebatq̄ vnicuiq̄ prout pote
rat de facultatibꝫ ſuis· Eſurietes alebat:

nudiſq̧ veſtimēta ꝑbebat: et mortuis atq̧
occiſis ſepulturā ſolicitus exhibebat· De-
niq̧ cū reuerſus eſſet rex ſennacherib fugi
ens a iuda plagā· quā circa eū fecerat de-
us ꝓpter blaſphemiā ſuam: ꝛ irat⁹ multos
occideret ex filijs iſrl: thobias ſepeliebat cō
pora eoꝝ· At vbi nūciatū eſt regi iuſſit eū
occidi: ꝛ tulit oēm ſubſtātiam eius· Tho-
bias vō cū filio ſuo ꝛ cū vxore fugiens nu
dus latuit: quia multi diligebāt eum· P⁹
dies vero q̄dragintaq̄nq̧ occiderunt regē
filij ipſius· Et reuerſus ē thobias ad domū
ſuā: omiſq̧ facultas eius· reſtituta eſt ei·

CAPITVLVM· ·II·

Poſt hec vero cū eſſet dies feſt⁹ do-
mini ꝛ factū eſſꝫ prādiū bonū in do-
mo thobie· dixit filio ſuo· vade ꝛ adduc ali
quos de tribu nr̄a timētes deū: vt epulent̄
nobiſcū· Cūq̧ abiſſet: reuerſus nūciauit ei
vnū ex filijs iſrl iugulatū iacere in platea
Statimq̧ exiliēs de accubitu ſuo· relinq̄ns
prandiū ieiunus ꝑuenit ad corp⁹: tollēſq̧
illud: portauit ad domum ſuam occulte: vt
dum ſol occubuiſſet caute ſepeliret eū· Cū
q̧ occultaſſet corpus mādncauit panē cū
luctu ꝛ tremore: memorās illū ſmonē quē
dixit dn̄s ꝑ amos ꝓphetā· Dies feſti vr̄i cō
uertent̄ in lamētationē et luctū· Cū vō ſol
occubuiſſet: abijt et ſepeliuit eum· Argue-
bant aūt eū om̄s ꝓximi eius dicētes· Iam
huius rei cauſa interfici iuſſus es: et vix ef
fugiſti mortis imperiū: et iterū ſepelis mor
tuos? Sed thobias plus timens deum quā
regē· rapiebat corpora occiſoꝝ et occulta
bat in domo ſua et medijs noctibus ſepelie
bat ea· Contigit aūt vt q̄dam die fatiga-
tus a ſepultura veniens domū iactaſſet ſe
iuxta parietem et obdormiſſet: ꝛ ex nido hi
rundinū dormienti illi calida ſtercora inci-
derent ſuꝑ oculos eius: fieretq̧ cec⁹· Hāc
aūt temptatōem ideo ꝑmiſit dn̄s euenire il-
li: vt poſteris daret̄ exemplū paciētie ei⁹:
ſicut et ſācti iob· Nam cum ab infātia ſua
ſemꝑ deū timuerit· ꝛ mādata eius cuſtodi
erit· non eſt ꝯtriſtatus ꝯtra dn̄m q̄ plaga
cecitatis euenerit ei: ſꝫ immobilis in dei ti
more ꝑmāſit: agēs grās deo oīb; dieb; vi
te ſue· Nam ſicut beato iob inſultabāt re-
ges: ita iſti parentes ꝛ cognati eius irride
bant vitā eius dicētes· Vbi eſt ſpes tua ꝓ

q̄ elimoſinas et ſepulturas faciebas? Tho
bias vero icrepabat eos dicēs· Nolite ita
loqui: qm̄ filij ſanctoꝝ ſumus· ꝛ vitā illam
expectamus: quā deus daturus eſt hijs qui
fidē ſuam nūq̄ mutant ab eo· Anna vō vx-
or eius ibat ad opus textrinū q̄tidie: et de
labore manuū ſuaꝝ victū quē ꝯſequi potu-
iſſet deferebat· Vnde factū eſt: vt hedū ca-
praꝝ accipiens· detuliſſet domi· Cuius cū
vocem balātis vir eius audiſſet dixit· Vide
te ne forte furtiuus ſit· Reddite eū dn̄is ſu
is: quia non licet nobis aut edere ex furto
aliquid aut ꝯtingere· Ad hec vxor ei⁹ ira
ta rn̄dit· Manifeſte vana facta ē ſpes tua:
ꝛ elimoſine tue paruerūt· Atq̧ hijs et alijs
huiuſmodi verbis exprobrabat ei·

CAPITVLVM· ·III·

Tunc thobias ingemuit· ꝛ cepit ora
re cū lacrimis dicēs· Iuſtus es do
mine ꝛ om̄ia iudicia tua vera ſūt ꝛ om̄s vie
tue miſcdia et veritas· ꝛ iudiciū· Et nūc do
mine memor eſto mei: et ne vindictam ſu-
mas de peccatis meis: neq̧ reminiſcaris de
licta mea: vel parentū meoꝝ· Qm̄ non obe
diuim⁹ ꝑceptis tuis ideo traditi ſumus in
dereptionē· ꝛ captiuitatē et mortē· ꝛ in fa-
bulā: ꝛ in improperiū om̄ib; nationibus in
quib; diſperſiſti nos· Et nūc dn̄e magna iu
dicia tua: q2 non egim⁹ ſcd̄m ꝑcepta tua:
et non ambulauim⁹ ſincerit̄ coram te· Et
nunc dn̄e ſcd̄m voluntatē tuā fac mecū: et
ꝑcipe in pace recipi ſpm̄ meū· Expedit eīn
michi magis q̄ viuere· Eadē itaq̧ die ꝯti-
git vt ſarra filia raguelis in rages ciuita
te medorum· et ipa audiret improperiū ab
vna ex ancillis patris ſui: qm̄ tradita fue-
rat ſeptē viris: et demoniū noīe aſmodeus
occiderat eos· mox vt ingreſſi fuiſſent ad
eam· Ergo cū pro culpa ſua increparet pu
ellam: rn̄dit ei dicēs· Amplius ex te nō vi-
deam⁹ filium aut filiā ſuꝑ terrā: interfec-
trix virorū tuorū· Nūquid et occidere me
vis ſicut etiā occidiſti ſeptem viros? Ad
hanc vocem perexit in ſuperius cubiculū do
mus ſue: et trib; diebus et trib; noctibus
nō mādncauit neq̧ bibit: ſed in oratōe ꝑſi
ſtens cū lacrimis depcabat̄ deū vt ab iſto
improperio liberaret eam· Factum eſt aūt
die tercia dum ꝯpleret orationē: bn̄dicēs
dn̄m dixit: Bn̄dictū eſt nomen tuum deus

recipi ſpiritum in pace

p̄rm nr̄orū: qui cū iratꝰ fueris miſcdiam
facies: ⁊ in tp̄e tribulatōis peccata dimit
tis hijs qui inuocāt te. Ad te dn̄e faciē me
am ↄuerto: ad te oculos meos dirigo. Pe
to dn̄e vt de vinculo improperij huius ab-
ſoluas me: aut certe deſuper terrā eripias.
Tu ſcis dn̄e quia nūq̄ ↄcupiui virū: ⁊ mū
dam ſuaui aīam meam ab om̄i ↄcupiſcētia
Nūq̄ cū ludētibus miſcui me: neq̄ cū hijs
qui in leuitate ambulāt ꝑticipem me p̄bui
Virū aūt cū timore tuo nō cū libidine mea
ↄſenſi ſuſcipe. Et aut ego indigna fui illis:
aut illi forſitan michi nō fuerūt digni: qui
forſitan viro alij ↄſeruaſti me. Nō eſt enim
in hōis poteſtate ↄſiliū tuū. Hoc aūt ꝓ cer
to habet om̄is qui colit te: quia vita eiꝰ ſi
in ꝓbatōe fuerit coronabiť: ſi aūt in tribu
latione fuerit liberabiť: ⁊ ſi in correptōe fu
erit ad miſcdiam tuā ꝑuenire licebit. Non
enim delectaris in ꝑditionibꝯ noſtris: quia
poſt tēpeſtatē trāquillū facis: et poſt lacri
mationē et fletū exultationē infūdis. Sit
nomē tuū deus iſrl' bn̄dictū in ſecula. In il
lo tp̄e exaudite ſunt p̄ces amborū in cōſpe-
ctu glorie ſummi dei: et miſſus eſt angelus
dn̄i ſanctus raphael vt curaret eos ābos q̄
rū vno tp̄e ſūt orōes ī ↄſpectu dn̄i recitate

CAPITVLVM. IIII.

Igitur cū thobias putaret orōem
ſuam exaudiri vt mori potuiſſet:
vocauit ad ſe thobiā filiū ſuum: dixitq̄ ei.
Audi fili mi v̄ba oris mei: ⁊ ea in corde q̄ſi
fūdamentū ↄſtrue. Cū accepit deus aīam
meā. corpus meū ſepeli: et honorē habebis
matri tue. om̄ibꝯ diebus vite eius. Memor
eīn eſſe debes: que et quāta pericl'a paſſa ſit
ꝓpter te in vtero ſuo. Cū aūt et ipa cōple
uerit tpus vite ſue: ſepelias eam circa me.
Om̄ibus aūt diebꝯ vite tue in mēte habe-
to deū: ⁊ caue ne aliq̄n peccato ↄſentias: ⁊
p̄termittas p̄cepta dei nr̄i. Ex ſbſtātia tua
fac elimoſinā: et noli euertere faciē tuā ab
vllo paupe. Ita eīn fiet: vt nec a te auer-
tať facies dn̄i. Q̄uo potueris: ita eſto miſe
ricors. Si multū tibi fuerit abūdanter tri
bue: ſi exiguū tibi fuerit etiā exiguū libenť
impꝛtiri ſtude. Premiū eīn bonū tibi theſau
riſas in die nccītatis: q̄m elemoſina ab om
ni peccato ⁊ a morte liberat: ⁊ nō patietur
aīam ire in tenebras. Fiducia magna erit
corā ſummo deo elemoſinā om̄ibus faciēti
bus eā. Attende tibi fili mi ab om̄i fornica
tione: et p̄ter vxorem tuā nunq̄ patiaris
crimen ſcire. Supbiam nunq̄ in tuo ſenſu.
aut in tuo v̄bo dn̄ari ꝑmittas. In ipa eīn in
itiū ſumpſit om̄is ꝑditio. Quicūq̄ tibi ali-
quid opatus fuerit. ſtatim ei mercedē reſti
tue: et merces mercenarij tui apud te om-
nino non remaneat. Quod ab alio oderis fi
eri tibi: vide ne tu aliq̄n alteri facias. Pa-
nem tuū cū eſurietibꝯ et egentibꝯ comede
et de veſtimētis tuis nudos tege. Panē tu
um et vinū tuū ſuper ſepulturā iuſti conſti
tue ⁊ noli ex eo mādu care ⁊ bibere cū pec-
catoribꝯ. Cōſiliū ſemp a ſapiēte perquire.
Omni tp̄e bn̄dic deū: et pete ab eo vt vias
tuas dirigat: ⁊ om̄ia ↄſilia tua in ipo ꝑma-
neant. Indico etiā tibi fili mi dediſſe me de
cem talenta argēti dū infātulus eſſes ga-
belo in rages ciuitate medorū: et cyrogra-
phum eius apud me habeo. Et ideo ꝑquire
q̄uo ad eū ꝑuenias: ⁊ recipias ab eo ſupra
memoratū pōdus argēti: ⁊ reſtituas ei cy
rographū ſuū. Noli timere fili mi paupe-
rem q̄dem vitā gerimus: ſʒ multa bona ha
bebimus ſi timuerimus deū. ⁊ receſſerimus
ab om̄i peccato: ⁊ fecerimꝰ bene. CA. V

Unc rn̄dit thobias patri ſuo et dix
it. Om̄ia quecūq̄ p̄cepiſti michi.
faciā p̄r. Q̄uo aūt pecuniā hāc in-
q̄rā. ignoro. Ille me neſcit: et ego eū igno
ro. Quod ſignū dabo ei? Sed neq̄ viā per
quā ꝑgatur illuc: aliq̄n cognoui. Tūc pať
ſuus rn̄dit illi. et dixit. Cyrographū quidē
illius apud me habeo. quod dū illi oſtēderis
ſtatim reſtituet. Sed ꝑge nunc et inquire
tibi aliquē fidelē virum: q̄ eat tecū ſalua
mercede ſua. dum adhuc viuo: vt recipias
eam. Tūc egreſſus thobias. inuenit iuue-
nem ſtantē ſplendidū p̄cinctū: et quaſi pa-
ratum ad ambulandū. Et ignorās q̄ āge
lus dei eſſet: ſalutauit eū. ⁊ dixit. Vnde te
habemꝰ bone iuuenis? At ille rn̄dit. Ex fi-
lijs iſrl'. Et thobias dixit ei. Noſti viā que
ducit in regionē medorū? Cui rn̄dit Noui:
et om̄ia itinera eiꝰ frequēter ambulaui: ⁊
manſi apud gabelū frem nr̄m qui morať in
rages ciuitate medorū q̄ poſita eſt in mon-
te egbathanis. Cui thobias ait. Suſtine
me obſecro: donec hec ipa nūciē patri meo

Tũc ingreſſus thobias·indicauit vniuer-
ſa hec pr̃i ſuo·Sup̃ que ammiratꝰ pater:
rogauit vt introiret ad eũ·Ingreſſus ita-
qꝫ ſalutauit eũ et dixit·Gaudiũ tibi ſit ſe-
per·Et thobias ait·Quale gaudiũ michi
erit: q̇ in tenebris ſedeo·⁊ lumẽ celi non vi-
deo? Cui ait iuuenis·Forti animo eſto: in
ꝓximo eſt vt a deo cureris·Dixit itaqꝫ illi
thobias·Nũquid poteris ꝑducere filiũ me-
um ad gabelũ in rages ciuitatẽ medorũ?
Et cũ redieris·reſtituã tibi mercedẽ tuam
Et dixit ei angelus·Ego ducam: ⁊ redu-
cam eũ ad te·Cui thobias rñdit·Rogo te:
indica michi·De q̃ domo: aut de q̃ tribu
es tu? Cui raphael angelꝰ dixit·Genꝰ q̄-
ris mercenarij: an ip̄m mercenariũ q̇ cũ fi-
lio tuo eat? Sꝫ ne forte te ſollicitũ te reddã:
ego ſum azarias·ananie magni filius·Et
thobias rñdit·Ex magno genere es tu·Sꝫ
peto ne iraſcaris: ꝙ voluerim cognoſcere
genus tuũ·Dixit aũt illi angelus·Ego ſa-
num ducã: ⁊ ſanũ tibi reducã filiũ tuũ·Rñ-
dens aũt thobias ait·Bene ambuletis: et
ſit dñs in itinere vr̃o: ⁊ angelꝰ eius comite-
tur vobiſcum·Tũc paratis omĩbꝰ q̄ erant
in via portãda fecit thobias vale pr̃i ſuo·⁊
matri ſue: ⁊ ambulauerũt ambo ſimul·Cũ-
qꝫ profecti eſſent cepit mater eius flere et
dicere·Baculũ ſenectutis noſtre tuliſti: et
trãſmiſiſti a nobis·Nunq̃ fuiſſet ip̄a pecu-
nia: ꝓ qua miſiſti eũ·Sufficiebat nob̄ pau-
ꝑtas nr̃a: vt diuitias ꝯputaremꝰ hoc·ꝙ
videbamus filiũ nr̃m·Dixitqꝫ ei thobias·
Noli flere·Saluus ꝑueniet filiꝰ noſter: et
ſaluus reuertetur ad nos: et oculi tui vide-
bunt illũ·Credo enĩ ꝙ angelus dei bonꝰ cõ-
mitet̃ ei: et bene diſponet omĩa q̄ circa eum
gerunt̃: ita vt cũ gaudio reuertat̃ ad nos·
Ad hanc vocem ceſſauit mater eius flere·
⁊ tacuit·

CAPITVLVM· VI·

Rofectus eſt aũt thobias: ⁊ canis
ſecutꝰ eſt eum: ⁊ manſit ꝑma manſio-
ne iuxta fluuium tigrim·Et exiuit
vt lauaret pedes ſuos·⁊ ecce piſcis imma-
nis exiuit ad deuorandũ eũ·Quẽ expaueſ-
cens thobias: clamauit voce magna dicẽs
Dñe: inuadit me·Et dixit ei angelus·Ap-
prehende brãciam eius·⁊ trahe eum ad te·
Quod cũ feciſſet attraxit eũ in ſiccũ: ⁊ pal-
pitare cepit ante pedes eius·Tũc dixit ei
angelus·Exentera hunc piſcem: ⁊ cor eiꝰ·
et fel ⁊ iecur repone tibi·Sunt enim hec ne-
ceſſaria ad medicamẽta vtiliter·Quod cũ
feciſſet aſſauit carnes eius·et ſecũ ſuſtule-
rũt in via: cetera ſalierũt q̄ ſufficerẽt eis:
q̊uſqꝫ ꝑuenirent in rages ciuitatẽ medorũ
Tunc interrogauit thobias angelũ: ⁊ dix-
it ei·Obſecro te azaria frater·vt dicas m̄
quod remediũ habebũt iſta q̄ de piſce ſer-
uare iuſſiſti·Et reſpõdens angelus dixit ei·
Cordis eius ꝑticulã ſi ſup̃ carbones ponas
fumꝰ eiꝰ extricat om̄e genꝰ demonioꝝ ſi-
ue a viro ſiue a muliere: ita vt vltra nõ ac-
cedat ad eos·Et dixit ei thobias·Vbi vis
vt maneamus·Rñdenſqꝫ angelus ait·Eſt
hic raguel nomine vir ꝓpinquus de tribu
tua: ⁊ hic habet filiã nomine ſarã: ſꝫ neqꝫ
maſculũ neqꝫ feiam vllã habꝫ aliã p̄ter eã·
Tibi debet̃ om̄is ſubſtãtia eiꝰ: et oportet eã
te accipere ꝯiugem·Pete ergo eam a pr̃e eiꝰ
⁊ dabit tibi eã vxorem·Tunc rñdit thobi-
as·et dixit·Audio quia tradita eſt ſeptẽ
viris·⁊ mortui ſunt: ſed ⁊ hoc audiui·quia
demoniũ occidit illos·Timeo ergo ne for-
te et michi hec eueniant: ⁊ cũ ſim vnicꝰ pa-
rentibꝰ meis: deponã ſenectutẽ illoꝝ cũ tri-
ſticia ad inferos·Tũc angelꝰ raphael dix-
it ei·Audi me et oñdam tibi·qui ſunt qui-
bus ꝑualẽ poteſt demoniũ·Hij nãqꝫ q̇ ꝯiu-
giũ ita ſuſcipiũt·vt deum a ſe ⁊ ſua mente
excludãt·⁊ ſue libidini ita vacẽt ſicut equus
et mulus quibꝰ non eſt intellectꝰ: habet po-
teſtatẽ demoniũ ſup̃ eos·Tu aũt cũ acce-
peris eam·ingreſſus cubiculũ ꝑ tres dies
ꝯtinens eſto ab ea: et nichil aliud niſi orati-
onibꝰ vacabis cũ ea·Ipa aũt nocte·incen-
ſo iecore piſcis fugabit̃ demoniũ·Secũda vero
nocte in copulatõe ſanctoꝝ patriarcharũ
admitteris·Tercia vero nocte bñdictõem
ꝯſequeris: vt filij ex vobis procreent̃ incolu-
mes·Trãſacta autẽ tercia nocte accipies
v̾ginẽ cũ timore dñi·amore filioꝝ magis
q̄ libidinis ductus: vt in ſemine abrahe be-
nedictõem in filijs ꝯſequaris

CA· VII·

Ngreſſi ſunt aũt ad raguelẽ et ſu-
ſcepit eos raguel cum gaudio·In-
tuenſqꝫ thobiã raguel: dixit anne
vxori ſue·Quã ſimilis eſt iuuenis iſte cõſo-
brino meo·Et cũ hec dixiſſet·ait·Vñ eſtis
iuuenes fratres noſtri? At illi dixerũt·Ex

tribu neptalim ſumus ex captiuitate nini-
ue. Dixitqꝫ illꝭ raguel. Noſtis thobiã fr̄em
meũ? Qui dixerũt. Nouimus. Cũqꝫ mul-
ta bona loqueret̄ de eo: dixit angelꝰ ad ra
guelem. Thobias de quo interrogas. pat̄
iſtius eſt. Et miſit ſe raguel. ⁊ cũ lacrimis
oſculatus eſt eũ: ⁊ plorans ſupra collũ eiꝰ
dixit. Bñdictio ſit tibi fili mi: quia boni et
optimi viri filius es. Et anna vxor eiꝰ ⁊ ſa-
ra ipoꝝ filia lacrimate ſunt. Poſtq̄ȝ aũt lo
cuti ſunt: p̄cepit raguel occidi arietē. ⁊ pa
rari ꝯuiuiũ. Cũqꝫ hortaret̄ eos diſcumbere
ad prandiũ: thobias dixit. Hic ego hodie
nõ mãducabo neqꝫ bibã: niſi ṗus petitõem
meã ꝯfirmes: et ꝓmittas michi dare ſarã
filiam tuã. Quo audito ṽbo raguel expa-
uit. ſciens quid euenerit illis ſeptē viris. q̄
ingreſſi ſunt ad eã: et timere cepit. ne for-
te et huic ſimilit̄ ꝯtingeret. Et cũ nutaret
et non daret vllũ petenti reſponſum: dixit
ei angelus. Noli timere dare eam iſti: quo
niam huic timenti deũ debetur cõiunx filia
tua. Propterea alius non potuit habere il
lam. Tunc dixit raguel. Nõ dubito q̄ȝ deꝰ
p̄ces ⁊ lacrimas meas in ꝯſpectu ſuo admi
ſerit. Et credo quoniam ideo fecit vos veni
re ad me: vt et iſta ꝯiungeret̄ cognationi
ſue. ſecundũ legē moyſi. Et nunc noli dubi
um gerere: q̄ȝ tibi eam tradã. Et apprehen
dens dexterã filie ſue: dextre thobie tradi-
dit dicēs. Deus abrahã et deꝰ yſaac ⁊ deꝰ
iacob vobiſcũ ſit: ⁊ ip̄e coniungat vo̊s: im-
pleatqꝫ bñdictionem ſuam in vobis. Et ac
cepta carta. fecerũt ꝯſcriptõem cõiugij.
Et poſt hec epulati ſunt benedicētes deum
Vocauitqꝫ raguel ad ſe annã vxorē ſuam:
et p̄cepit ei vt p̄pararet alteꝝ cubiculum.
Et introduxit illuc ſaram filiã ſuam: et la
crimata eſt. Dixitqꝫ ei. Forti animo eſto
filia mea. Dñs celi det tibi gaudiũ ꝓ tedio
quod perpeſſa es. CA. VIII.

Oſtq̄ȝ vero cenauerũt: introduxe
runt iuuenē ad eam. Recordatus
itaqꝫ thobias ſ̄monem ãgeli ꝓtu-
lit de caſſidili ſuo partem iecoris: poſuitqꝫ
eam ſup carbones viuos. Tũc raphael an
gelꝰ apprehendit demoniũ: et religauit eũ
in deſerto ſuperioris egipti. Tunc hortatꝰ
eſt ṽginē thobias: dixitqꝫ ei. Sara exurge
et dep̄cemur deũ hodie et cras ⁊ ſecundum
cras: quia hijs tribꝫ noctibꝫ deo iungimur:
tercia aũt trãſacta nocte. in nr̄o erimꝰ cõ-
iugio. Filij quippe ſanctorũ ſumus: et non
poſſumꝰ ita ꝯiungi ſicut et gentes q̄ igno
rant deũ. Surgētes aũt pariter inſtanter
orabant ambo ſimul: vt ſanitas daret̄ eis.
Dixitqꝫ thobias. Dñe deus patꝝ noſtroꝝ
benedicãt te celi terre mareqꝫ et fontes et
flumina: et om̄s creature tue q̄ in eis ſunt
Tu feciſti adam de limo terre: dediſtiqꝫ ei
adiutoriũ euam. Et nunc dñe tu ſcis quia
non luxurie cauſa accipio ſororem meã cõ
iugem: ſꝫ ſola poſteritatis dilectione in q̄
benedicat̄ nomē tuũ in ſc̄la ſeculoꝝ. Dixit
itaqꝫ ſara. Miſerere nob̄ dñe. miſerere no-
bis: ⁊ cõſeneſcamus ambo pariter ſani. Et
factũ eſt circa pulloꝝ cantũ. accerſiri iuſ
ſit raguel ſeruos ſuos ⁊ abierũt cũ eo pari
ter vt foderēt ſepulchrũ. Dicebat eni̅: ne
ſimili modo euenerit ei. q̄ ⁊ ceteris alijs ſep
tem viris qui ſunt ingreſſi ad eam. Cumqꝫ
paraſſet foſſam: reuerſus raguel ad vxorē
ſuam. dixit ei. Mitte vnã ex ancillis tuis. ⁊
videat ſi mortuus eſt: vt ſepeliam eũ ante-
q̄ȝ illuceſcat. At illa miſit vnam ex ancillꝭ
ſuis. Que ingreſſa cubiculũ reperit eos ſal
uos et incolumes: ſecũ parit̄ dormientes.
Et reuerſa nũciauit bonũ nũcium. Et bene
dixerũt dñm. raguel videlicet et anna vx-
or eius: et dixerũt. Bñdicimꝰ te dñe deus
iſrlꝭ quia non cõtigit nobis quēadmodum
putabamus. Feciſti eni̅ nobiſcũ miſc̄diam
tuã: et excluſiſti a nobis inimicũ ꝑſequen-
tem nos. Miſertus es aũt duobus vnicis.
Fac eos dñe in plenius bñdicere te: ⁊ ſacri
ficiũ laudis tue et ſue ſanitatis offerre: vt
cognoſcat vniuerſitas gentiũ. quia tu es
deus ſolus in vniuerſa terra. Statimqꝫ p̄-
cepit ſeruis ſuis raguel vt replerēt terra
foſſam quã fecerãt priuſq̄ȝ illuceſceret. Vx
ori aũt ſue dixit vt inſtrueret ꝯuiuiũ: ⁊ p̄-
pararet om̄ia que in cibos erãt iter agenti
bus neceſſaria. Duas quoqꝫ pingues vac-
cas. ⁊ quatuor arietes occidi fecit: ⁊ para
ri epulas om̄ibus vicinis ſuis. cũctiſqꝫ ami
cis. Et adiurauit raguel thobiã: vt duas
ebdomadas moraret̄ apud eũ. De om̄ibus
aũt que poſſidebat raguel dimidiã partem
dedit thobie: et fecit hãc ſcripturã: vt ꝑs
dimidia que ſupererat. poſt obitum eorum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

thobie dn̄o deueniret. CA. IX.

Unc vocauit thobias āgelū ad ſe.
quē quidē hoīem exiſtimabat: dixi-
tꝫ ei. Azaria frater: peto vt au-
ſcultes v̄ba mea. Si meipm̄ tradā tibi ſer
uum: non ero ꝯdignus ꝓuidentie tue. Ta-
men obſecro te vt aſſumas tibi aīalia ſiue
ſeruitia: ⁊ vadas ad gabelū in rages ciui-
tatem medoꝝ: reddaſꝗ ei cyrographū ſu
um: et recipias ab eo pecuniā. et roges eū
venire ad nuptias meas. Scis eñ ipe quo
niam numerat pr̄ meus dies: et ſi tardaue
ro vna die plus ꝯtriſtat̄ anima eiꝰ. Et cer
te vides q̄uo adiurauit me raguel: cuiꝰ ad
iuramentū ſpernere non poſſum. Tunc ra-
phael aſſumens q̄tuor ex ſuis raguelis et
duos camelos. in rages ciuitatem medoꝝ
ꝑrexit: ⁊ inueniens gabelū dedit ei cyroḡ-
phū ſuū: et recepit oēm pecuniā. Indica-
uitꝗ ei de thobia filio thobie oīa q̄ geſta
ſunt: fecitꝗ eum ſecum venire ad nuptias.
Cunꝗ ingreſſus eſſet domū raguelis. inue
nit thobiam diſcumbentē: ⁊ exiliēs oſcula-
ti ſunt ſe inuicē. Et fleuit gabelus: bn̄dix-
itꝗ deū ⁊ dixit. Bn̄dicat te deus iſrl̄: quia
filius es optimi viri ⁊ iuſti. et timētis deū.
et elemoſinas facientis. Et dicat̄ bn̄dictio
ſup vxorē tuā. et ſuper parētes veſtros: et
videatis filios vr̄os et filios filiorū vr̄orū
vſꝗ in terciā et quartā generatōem: et ſit
ſemē vr̄m bn̄dictū a deo iſrl̄ qui regnat in
ſecl̄a ſeculoꝝ. Cūꝗ oīs dixiſſent amen:
acceſſerunt ad ꝯuiuium. Sed et cū timore
domini nuptiarum ꝯuiuium exercebant.

CAPITVLVM. X.

Um vero moras faceret thobias
cauſa nuptiarū: ſolicitꝰ erat pat̄
eius thobias dicens. Putas q̄re morat̄ fili
us meus: aut q̄re detentus eſt ibi? Putas
ne gabelus mortuus eſt. et nemo reddit il
li pecuniam. Cepit aūt ꝯtriſtari nimis ipe
et anna vxor eius cum eo: et ceperunt am-
bo ſimul flere: eo ꝙ die ſtatuto minime re
uerteret̄ filius eoꝝ ad eos. Flebat igitur
mater eius irremediabilib; lacrimis: atꝗ
dicebat. Heu me fili mi vt quid te miſimꝰ
peregrinari. lumē oculoꝝ nr̄orum. baculū
ſenectutis noſtre: ſolaciū vite nr̄e. ſpem po
ſteritatis noſtre? Omnia ſimul in te vno ha
bentes: te nō debuimus dimittere a nobis.
Cui dicebat thobias. Tace et noli turba-
ri: ſanus eſt filius noſter: ſatis fidelis ē vir
ille cū quo miſimus eū. Illa autē nullo mō
ꝯſolari poterat ſed q̄tidie exiliens circūſpi
ciebat. et circūibat vias oīs ꝑ quas ſpes
remeandi videbat̄: vt ꝓcul videret eū ſi fi-
eri poſſet venientē. At vero raguel dicebat
ad generū ſuū. Mane hic: ⁊ ego mittā nun
cium ſalutis de te ad thobiā patrē tuū. Cui
thobias ait. Ego noui quia pr̄ meus ⁊ mat̄
mea modo dies ꝯputāt: et cruciat̄ ſpiritꝰ
eoꝝ in ipis. Cūꝗ v̄bis multis rogaret ra-
guel thobiā. et ille eū nulla ratione vellet
audire: tradidit ei ſaram ⁊ dimidiā ꝑtem
oīs ſb̄ſtantie ſue. in pueris. in puellis i pe
cudib;. in camelis et in vaccis et pecunia
multa: ⁊ ſaluū atꝗ gaudentē dimiſit eum
a ſe dicens. Angelus dn̄i ſanctꝰ ſit in itine
re vr̄o: ꝑducatꝗ vos incolumes et inueni-
atis oīa recte circa parētes vr̄os ⁊ vide-
ant oculi mei filios vr̄os p̄uſꝗ̄ moriar. Et
apprehendētes parentes filiam ſuam. oſcu
lati ſunt eam. ⁊ dimiſerūt ire: monētes eā
honorare ſoceros. diligere maritū. regere
familiā. gubernare domū. ⁊ ſeipām irrep̄-
henſibilem exhibere CA. XI.

Unꝗ reuerterent̄: ꝑuenerunt ad
charrā q̄ eſt in medio itinere ꝯtra
niniuē. vndecimo die. Dixitꝗ an-
gelus. Thobia frater ſcis quemadmodū
reliquiſti pr̄em tuū. Si placet itaꝗ tibi p̄
cedamus: ⁊ lento gradu inſequant̄ iter no
ſtrum familie ſimul cū ꝯiuge tue. et cū aīa
lib;. Cunꝗ hoc placuiſſet vt irēt: dixit ra-
phael ad thobiā. Tolle tecū ex felle piſcis.
erit eñ neceſſarium. Tulit itaꝗ thobias
ex felle illo: et abierūt. Anna autē ſedebat
ſecus viam q̄tidie in ſupcilio montis: vnde
reſpicere poterat de longinq̄. Et dū ex eo-
dem loco ſpecularet̄ aduentū eius: vidit a
longe et ilico cognouit venientē filiū ſuū.
currēſꝗ nūciauit viro ſuo dicens. Ecce ve
nit filiꝰ tuus. Dixitꝗ raphael ad thobiam
At vbi introieris domū tuam. ſtatim ado-
ra dn̄m deum tuū: et grās agens ei. accede
ad pr̄em tuū: et oſculare eū. Statimꝗ li-
ni ſup oculos eius ex felle iſto piſcis. quod
portas tecū. Scias eñ q̄m aperientur mox
oculi eius: et videbit pr̄ tuus lumen celi: ⁊
in aſpectu tuo gaudebit. Tūc precucurrit

canis qui ſimul fuerat in via: ⁊ quaſi nũciꝰ
adueniens blãdimẽto ſue caude gaudebat
Et exurgens cecus pater· cepit offendens
pedibꝫ currere: et data manu puero· occur
rit in obuiã filio ſuo· Et ſuſcipiẽs oſculatꝰ
eſt cũ cũ vxore ſua: et ceperũt flere p̄ gau-
dio· Cũq; adoraſſent deũ· et gr̃as egiſſent:
ꝯſederũt· Tunc ſumens thobias de felle pi
ſcis· liniuit oculos pr̃i ſuo· Et ſuſtinuit qua
ſi dimidiã fere horã· ⁊ cepit albugo ex ocu
lis eius q̃ſi mẽbranũ oui egredi· Q̃d appre
hendens thobias traxit ab oculis eius: ſta-
timq; viſum recepit· Et glorificabant deũ
ip̃e videlicet ⁊ vxor eius ⁊ om̃s qui ſciebãt
eũ· Dicebatq; thobias· Bñdico te dñe deꝰ
iſrl̃ quia tu caſtigaſti me: ⁊ tu ſaluaſti me
Et ecce ego video thobiã filiũ meum· In-
greſſa eſt etiã poſt ſeptẽ dies ſara vxor fi-
lij eius· ⁊ om̃is familia ⁊ pecora ſana: ⁊ ca-
meli· ⁊ pecunia multa vxoris: ſed ⁊ illa pe-
cunia quã receperat a gabelo· Et narrauit
parentibus ſuis om̃ia bñficia dei: q̃ feciſſet
circa eũ p̄ hoiem qui eum duxerat· Venerũt
q; achior ⁊ nabath ꝯſobrini thobie· gaudẽ
tes ad thobiã ⁊ ꝯgratulantes ei de om̃ibus
bonis q̃ circa illũ oñderat deus· Et p̄ ſeptẽ
dies epulantes om̃s cũ gaudio magno ga
uiſi ſunt·

CA· XII·

Tunc vocauit ad ſe thobias filium
ſuum: dixitq; ei· Quid poſſumꝰ da
re viro iſti ſancto q̃ venit tecũ? Re-
ſpondẽs thobias· dixit patri ſuo· Pat̃ quã
mercedẽ dabimus ei: aut q̃d dignum pote
rit eſſe bñficijs eius? Me duxit et reduxit
ſanũ: pecuniã a gabelo ipſe recepit: vxorẽ
ip̃e me habere fecit· ⁊ demonium ab ea ip̃e
ꝯpeſcuit: gaudiũ parentibꝫ eius fecit· me-
ip̃m a deuoratõe piſcis eripuit: te q; vide-
re fecit lumen celi: ⁊ bonis om̃ibꝫ p̄ eum re-
pleti ſumus· Quid illi ad hec poterimꝰ dig
num dare? Sꝫ peto te pater mi: vt roges
eum· ſi forte dignabit̃ medietatẽ de om̃ibꝫ
q̃ allata ſunt ſibi aſſumere· Et vocãtes eũ
pr̃ ſcilicet et filius· tulerũt eũ in p̄tem· ⁊ ro
gare ceperunt vt dignaret̃ dimidiã p̄tem
oim̃ q̃ attulerãt acceptã habere· Tũc dix-
it eis occulte· Bñdicite deũ celi: et coram
om̃ibus viuentibꝫ ꝯfitemini ei quia fecit
vobiſcũ miſc̃diam ſuam· Etenim ſacramẽ-
tum regis abſcõdere bonũ eſt: opa aũt dei
reuelare et ꝯfiteri honorificũ eſt· Bona eſt
oratio cũ ieiunio ⁊ elemoſina· magis q̃ the
ſauros auri recondere: q̃m elemoſina a mõ
te liberat· ⁊ ip̃a eſt que purgat peccata: et
facit inuenire vitã eternam· Qui aũt faci-
unt peccatũ ⁊ iniquitatẽ: hoſtes ſũt anime
ſue· Manifeſto ergo vobis veritatẽ: ⁊ non
abſcondã a vobis occultum ſmonẽ· Quã-
do orabas cũ lacrimis ⁊ ſepeliebas mortu-
os: ⁊ derelinquebas prãdium tuũ et mortu
os abſcondebas p̄ diẽ in domo tua ⁊ nocte
ſepeliebas eos: ego obtuli orationẽ tuam
dño· Et quia acceptus eras deo: neceſſe fu
it vt tẽptatio p̄baret te· Et nũc miſit me
dñs vt curarẽ te: et ſaram vxorem fili tui
a demonio liberarem· Ego eñ ſum rapha-
el angelus: vnus ex ſeptem q̃ aſtamus añ
dñm· Cumq; hec audiſſent turbati ſunt et
tremẽtes ceciderunt ſup terrã in faciẽ ſuã
Dixitq; eis angelꝰ· Pax vobis· Nolite ti-
mere· Etenim cũ eſſem vobiſcũ p̄ volũtatẽ
dei· ip̃m bñdicite ⁊ cãtate illi: videbar qui-
dem vobiſcũ mãducare· ⁊ bibere: ſꝫ ego ci-
bo inuiſibili et potu qui ab hoibus videri nõ
poteſt vtor· Tẽpus ẽ ergo vt reuertar ad
eum q̃ me miſit: vos aũt bñdicite deũ: ⁊ nã
rate om̃ia mirabilia eiꝰ· Et cũ hec dixiſſet·
ab aſpectu eoꝝ ablatus eſt: ⁊ vltra eũ vi-
dere non potuerũt· Tũc proſtrati p̄ horas
tres in faciem: bñdixerũt deũ· Et exurgẽ-
tes· narrauerũt om̃ia mirabilia eius·

CAPITVLVM· XIII·

Periens aũt thobias ſenior os ſu
um: bñdixit dñm et dixit· Magnꝰ
es dñe in eternũ ⁊ in om̃ia ſcl̃a regnũ tuũ:
q̃m tu flagellas et ſaluas· deducis ad infe-
ros et reducis: ⁊ non eſt qui effugiat ma-
num tuam· Cõfitemini dño filij iſrl̃· ⁊ in cõ
ſpectu gentiũ laudate eũ: q̃m ideo diſperſit
vos inter gentes q̃ ignorãt eũ· vt vos enã
retis mirabilia eiꝰ: ⁊ faciatis ſcire eos q̃a
non eſt alius deus om̃ipotens p̄ter eũ· Ipe
caſtigauit nos p̄pter iniquitates nr̃as: et
ip̃e ſaluabit nos p̄pter miſericordiã ſuam
Aſpicite ergo q̃ fecit vobiſcũ: et cũ timore et
tremore ꝯfitemini illi: regemq; ſcl̃oꝝ exal
tate in operibꝫ vr̃is· Ego aũt in terra cap-
tiuitatis mee cõfitebor illi q̃m oñdit maie
ſtatem ſuam in gentẽ peccatricẽ· Cõuerti
mini itaq; peccatores· ⁊ facite iuſticiã corã

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dño: credentes q faciat vobiſcū miſcdiam
ſuā. Ego aūt et anima mea in eo letabimī
Bñdicite dño oēs electi eius: et agite di-
es leticie: ⁊ cōfitemini illi. Ihrlm ciuitas
dei. Caſtigauit te dñs in operib manuum
tuaꝝ. Cōfitere dño in bonis tuis et bñdic
deū ſclorū: vt reedificet in te tabernaculū
ſuū. ⁊ reuocet ad te oēs captiuos: ⁊ gau-
deas in oīa ſcla ſcloꝝ. Luce ſplendida ful
gebis et oēs fines terre adorabūt te. Na-
tiones ex longinquo ad te venient: ⁊ mune
ra deferentes adorabūt in te dñm: et terrā
tuā in ſanctificatōem habebunt. Nomē eñ
magnū inuocabūt in te. Maledicti erūt q
ɔtēpſerint te: ⁊ condēnati erūt oēs q blaſ
phemauerint te: benedictiq erūt q edifica
uerint te. Tu aūt letaberis in filijs tuis: q
niā oēs bñdicent ⁊ ɔgregabunt ad dñm.
Beati oēs q diligūt te: ⁊ q gaudent ſuper
pace tua. Anima mea bñdic dñm: qm libe
rauit ihrlm ciuitatē ſuā. Beat9 ero: ſi fue-
rint reliquie ſeminis mei ad videndā clari-
tatē ihrlm. Porte ihrlm ex ſaphiro ⁊ ſma-
ragdo edificabunt: ⁊ ex lapide pcioſo oēs
circūitus muroꝝ eius. Ex lapide candido
et mundo oēs platee eius ſternent: ⁊ p vi
cos eius alleluia cātabitur. Bñdictus dñs
qui exaltauit eā: vt ſit regnū eius in ſecu-
la ſcloꝝ ſup eam amē. CA. XIIII

T cōſumati ſunt ſermones thobie
Et poſtq illuminatus eſt thobias
vixit annis qdragintaduob: ⁊ vi-
dit filios nepotū ſuoꝝ. Cōpletis itaq an-
nis centūduob. ſepultus eſt honorifice in
niniue. Quinqginta namq et ſex annorū
lumen oculoꝝ amiſit: ſexagenarius vō re-
cepit. Reliquū vero vite ſue: in gaudio fu-
it: ⁊ cū bono pfectu timoris dei prexit i pa
ce. In hora autē mortis ſue vocauit ad ſe
thobiā filiū ſuū. ⁊ ſeptem iuuenes filios ſu
os nepotes: dixitq eis. Prope erit interi-
tus niniue. Non eñ excidit verbum dñi: et
fratres noſtri q diſperſi ſunt a terra iſrl re-
uertent ad eam. Oēs aūt tra eius deſer-
ta replebit: ⁊ domus dei q in ea incenſa eſt
iterꝝ reedificabit: ibiq reuertent oēs ti-
mentes deū. Et relinquēt gētes pdola ſua:
et venient in ihrlm. et inhabitabūt in ea:
et gaudebūt in ea oēs reges terre. adorā-
tes regē iſrl. Audite ergo filij mei: patrē

vrm. Seruite dño in veritate: et inquirite
vt faciatis q placita ſunt illi. Et filijs vrīs
mandate. vt faciāt iuſticias ⁊ elemoſinas:
vt ſint memores dei: ⁊ bñdicāt eū in omni
tpe in veritate ⁊ in tota vtute ſua. Nunc g
filij audite me: ⁊ nolite manere hic. Sed q
cūq die ſepelieritis mrem vrām. circa me
in vno ſepulchro: ex eo dirigite greſſus ve
ſtros vt exeatis hinc. Video eñ: quia iniq
tas eius finem dabit ei. Factū eſt aūt poſt
obitū mris ſue. thobias abſceſſit ex niniue
cū vxore ſua et filijs. et filioꝝ filijs: et reū
ſus ē ad ſoceros ſuos. Inuenitq eos inco-
lumes in ſenectute bona et curā eoꝝ geſſit
Et ipē clauſit oculos eoꝝ: ⁊ oēm heredita
tem domus raguelis ipē pcepit viditq qn
tam generatōem filios filioꝝ ſuoꝝ. Et cō
pletis annis nonaginta ⁊ nouem in timore
dñi: cū gaudio ſepelierūt eū. Oēs autem
cognatio eius ⁊ oēs generatio ei9 in bo-
na vita ⁊ in ſancta ɔuerſatione pmāſit: ita
vt accepti eſſent tam deo q hominibus: et
cunctis habitantibus terram.

Explicit liber thobie. Incipit prologus be
ati iheronimi in librum iudith.

Pud hebreos liber iudith
inter agyographa legit:
cui9 auctoritas ad roborā
da illa q ad cōtentōem ve
niunt min9 ydonea iudica
tur. Chaldeo tñ ſermone
cōſcriptus. int hyſtorias ɔputat. Hʒ quia
hunc librū ſinod9 nicena: in numero ſācta
rū ſcriptuaꝝ legit ɔputaſſe. acqeui poſtu-
lationi veſtre. ymmo exactioni: ⁊ ſe poſitis
occupationib quib vehementer artabar.
huic vnam lucubraciunculam dedi: magis
ſenſum e ſenſu quā ex verbo verbum tranſ-
ferēs. Multorum codicum varietatem vi
cioſiſſimam amputaui ſola ea que intelli-
gentia integra in verbis chaldeis inueni-
re potui. latinis expreſſi. Accipite iudith
viduam caſtitatis exemplum: ⁊ triumpha
li laude perpetuis eam preconiis declarate.
Hanc enim non ſolum feminis ſed et viris
imitabilem dedit: qui caſtitatis eius re-
munerator virtutem talem tribuit. vt in-
uictum omnibus hominibus vinceret: in-
ſuperabilem ſuperaret.

Explicit plog9. Incipit liber iudith. C. I.